

Міністрів України від 11.03.2020 № 211. Урядовий кур'єр від 12.03.2020. № 47.

2. Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 348. Урядовий кур'єр від 25.05.2017. № 95.

3. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_24798. (дата звернення 06.06.2020).

4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Урядовий кур'єр від 12.08.2015. № 146.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 06.06.2020).

Бочковий Олексій Васильович,
завідувач навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, старший дослідник

ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНФОРМАЦІОНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Швидкість та частота, з якою створюються нові правоохоронні підрозділи не дозволяють інколи вчасно корегувати чинне законодавство. Та чи сприяє це ефективності правоохоронної діяльності – важко сказати. Разом з тим, дослідження міжнародного досвіду протидії правопорушенням показує, що ефективність такої діяльності залежить як від правоохоронних органів так і від самого суспільства.

При цьому, доля суспільного впливу більша, ніж діяльність державних структур.

Якщо проаналізувати співвідношення кількості поліцейських в державі та рівня злочинності, то лідером по кількості поліцейських є Росія, у якій 564,6 поліцейських на 100 тис. населення, при цьому Росія й у лідерах по кількості убивств на 100 тис. населення – 9,7, більше тільки у Мексиці – 27. Україна ж, з 384,4 поліцейськими на 100 тис. населення має 4,3 убивства. У той же час, багато країн з подібною кількістю поліцейських (Болгарія – 398, Ізраїль – 372, Бельгія – 370 й інші) мають в рази меншу кількість убивств. Для порівняння, у Японії на 100 тисяч населення вчиняється всього 2 грабежі, показник розкриття злочинів у 2-3 рази вищий, ніж у всіх перерахованих державах. Наприклад, відсоток розкриття убивств – 96-97, що є найвищим у світі. Дослідники відмічають, що ефективність японської поліції пояснюється високою пильністю населення й активним співробітництвом з нею [3].

Наведені данні вказують на нагальну потребу концептуального перегляду діяльності правоохоронних структур щодо формування у свідомості населення активної громадянської позиції підкріпленої довірою до самих правоохоронців. Адже громадянський вплив на «вуличну злочинність», яка й формує відчуття захищеності у пересічного громадянина та впливає на оцінку діяльності поліції, є найбільш ефективним в плані інформаційного забезпечення правоохоронців. У більшості випадків, встановити осіб, які вчиняють грабежі та розбої вдається «гарячими слідами» на підставі даних, які надали небайдужі громадяни.

Проте, бажання та готовність громадян співпрацювати з правоохоронними органами та надавати інформацію про злочинні прояви не вказують про активну громадянську позицію більшості населення, дотримуючись концепції «моя хата з краю». У більшості населення недостатньо мотивації надавати

інформаційну допомогу правоохоронним органам, що позначилось й на ефективності діяльності останніх у сторону її зменшення.

Вищевказане потребує комплексних та багатокрокових заходів, які мають бути направлені на досягнення двох основних цілей:

1) формування рівня довіри до правоохоронних органів достатнього для виникнення бажання з ними співпрацювати й вірити в ефективність такої співпраці;

2) закласти усвідомлення взаємозалежності між допомогою у виявленні будь-якого порушення закону та власною безпекою.

Одним з перших кроків для досягнення вказаних цілей може слугувати перехід інформаційного співробітництва з населенням на ринкові відносини, товаром в яких виступає інформація. Такий підхід вже давно успішно застосовується у багатьох країнах світу й розпочинає застосовуватись в Україні.

Проте, з нашої точки зору, не достатньо уваги приділяється соціально-культурному чиннику, який впливає на ефективність інформаційного співробітництва правоохоронців з населенням, одним з проявів якого є мотивація осіб щодо активної участі у викритті протиправної діяльності та й взагалі антигромадської поведінки. У даному контексті згадується позиція І.П. Козаченка, яка була висловлена ще на початку 90-х: «Ми ще не в повній мірі усвідомлюємо, що інформація – це «товар», за який треба платити. І платити хороші гроші» [2, С. 15].

Стало очевидним, що на пострадянському просторі, на відміну від країн зі стійкою ринковою економікою, у стратегії протидії злочинності недостатньо враховується потенціал такого високоефективного фактору, як матеріальна зацікавленість громадян у досягненні соціально значимих результатів.

У багатьох країнах закономірна ситуація, коли інформатор сам називає ціну за надані відомості і

оперативний апарат, «купуючи» інформацію, знаходить такі можливості. Більш того, якщо джерело інформації погоджується виступити в суді як свідок обвинувачення, така особа отримує до 30% від суми вилученого [1, С. 164-170].

Якщо ми хочемо домогтися прояву активності населення в боротьбі зі злочинністю, поряд з ідеологічною роботою, доцільно в повній мірі реалізувати принцип «Хочеш щось мати – плати». Держава зобов'язана матеріально заохочувати ініціативу громадян.

Враховуючи значні інформаційні можливості негласного співробітництва ми цілком приєднуємося до пропозицій науковців щодо найбільш швидкого переосмислення традиційних поглядів на роль активної громадянської позиції будь-якого громадянина як дієвого та результативного інструмента в руках правоохоронця для отримання інформації з метою забезпечення публічного порядку.

Література:

1. Бочковий О.В. Використання механізмів ринку в протидії злочинності / О.В. Бочковий, Б.Г. Розовський // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2016. № 4. С. 164-170.

2. Козаченко И. П. Квалифицированный агентурный аппарат – залог успешного предупреждения и раскрытия преступлений // Бюллетень по обмену опытом работы : научно-практическое издание МВД Украины. 1994. № 113/114. С. 15.

3. Численность полиции vs статистика убийств - РИА Новости. URL: <https://ria.ru/infografika/20140117/989771734.html> (дата звернення 10.08.2019).

Покайчук Віталій Ярославович
завідувач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНО- ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ СКЛАДУ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Проблематика забезпечення національної безпеки належать до найважливіших, найскладніших багатоаспектних та інтегральних явищ суспільного і політичного життя. Теорія національної безпеки – це метанаука, яка поєднує прикладні аспекти соціальних, військових, гуманітарних, технічних, психологічних, біологічних та інших наук з метою дослідження сутності, змісту, методів, форм і засобів забезпечення безпеки особистості та соціальних спільнот різних рівнів. Тому під час вивчення національної безпеки використовують чимало категорій, зокрема такі: безпека, національна безпека, національні інтереси, об'єкти національної безпеки, суб'єкти національної безпеки, чинники забезпечення безпеки, загрози, небезпека, система забезпечення національної безпеки, принципи національної безпеки, функції національної безпеки тощо.

Заплановані в 2014 році реформи у сфері національної безпеки реалізовані лише частково. Базовий Закон «Про національну безпеку України» було ухвалено тільки в 2018 році. Попереду – створення цілісної системи нормативно-правових актів, програм та планів розвитку системи забезпечення національної безпеки, практичне реформування сектору безпеки і оборони, переведення його на принципи, стандарти і процедури, поширені в країнах ЄС та НАТО, для набуття членства в НАТО.